

İkinci Öğretim (B Grubu)

SINAV SÜRESİ 45 DAKİKADIR. CEVAPLAR OPTİK KAĞITLARA İŞARETLENMELİDİR. AİT OLDUĞUNUZ GRUBU CEVAP KAĞIDINIZA İŞARETLEMİYİ UNUTMAYINIZ. Her soru 3 puandır. Başarılar...

Oldukça yaşlı ve hasta olan Romalı R, vasiyetnamesini hazırlamaya karar verir. R, vasiyetnamesinde çiftlik işlerine merakı olduğunu düşündüğü büyük oğlu O1'i "çiftlik işlerini eskisi gibi devam ettirmesi" kaydıyla mirasçı atayarak, tüm arazilerini ona bırakır; fakat aslında çiftlik işlerine merakı olan kişi küçük oğlu O2'dir. Bunu fark eden R, vasiyetnamesini düzeltmeye fırsat bulamadan ölür. O1 babasının ölümünden hemen sonra tüm arazileri satışa çıkararak 100 000 sestere karşılığında Ü'ye satıp devreder. Bu satışı duyan O2, derhal pretor'a başvurarak O1'in vasiyetnamedeki kayda aykırı davrandığını ve bu sebeple satışın geçersiz olduğunu ileri sürer. Praetor O2'nin iddiasını reddeder. Praetor kararını şu gerekçeye dayandırır: A'nın vasiyetnameye koyduğu "çiftlik işlerini eskisi gibi devam ettirmesi" kaydı (1)----- niteliğindedir. Bu kaydın hukuki işleme etkisi, (2)----- yönündedir. O1 bu kaydın gereğini yerine getirmek istemediği zaman onu şahsen ifaya zorlayacak bir mekanizma da mevcut değildir. Çünkü bu kayıttan doğan yükümlülük, (3)----- konusudur. Ancak O1'in bu kayda aykırı hareketi elbette tasvip edilemez. Bu durumda O1'e karşı bir dava olanağı tanınmıştır. Bu dava (4)----- olup ilgililerin zararının giderilmesine yöneliktir. Bu davanın O1 ile Ü arasındaki satışın geçerliliğine hiçbir etkisi yoktur. Zira (5)-----kuralı da bunu gerektirir. Tüm bu nedenlerle O1 ile Ü arasındaki satış işlemi geçerlidir.

Davayı kaybettiğini öğrenen O2, bu defa iddiasını değiştirerek yeni bir dava açar. Yeni davada O2, vasiyetname işleminin (6)-----sebebiyle geçersiz olduğunu ve dolayısıyla O1'in mirasçı olmadığını ileri sürer. Buna dayanarak da O1 ile Ü arasındaki satış işleminin geçersiz olduğunu iddia eder. Praetor bu sefer O2'yi haklı bulmuştur. Yeni davada praetor, O1 ile Ü arasındaki satış işleminin (7)----- gerekçesiyle geçersiz olduğuna karar vermiştir. Ayrıca praetor, O2'nin, terekeyi temsilen Ü'ye karşı (8)----- davasını açarak arazileri geri alabileceğini ve bu durumda Ü'nün O1'e karşı (9)----- gerekçesiyle taleplerde bulunabileceğine de karar vermiştir.

1. a) şart b) vade **c) yüklenme** d) borç e) ivaz
2. a) hukuki işlemin derhal hüküm doğurmasını engeller.
b) hukuki işlemin hükümlerine hiçbir etkisi yoktur.
c) hukuki işlemin belli bir süre dolduktan sonra sona ermesini sağlar.
d) hukuki işlem kurulduğu anda taraflar üzerinde hak ve borçlar doğmasını engeller.
e) bu kaydın gereği yerine getirilmediğinde hukuki işlem geçmişe etkili olarak sona erer.
3. a) sorumluluk borcu b) verme borcu c) garanti borcu **d) yapma borcu** e) yükümlülük borcu
4. a) ifa davası b) borca aykırılık davası c) rei vindicatio davası
d) satış sözleşmesinden doğan dava **e) yüklemenin tenfizi davası**
5. a) kimse hakkından başkasını başkasına devredemez kuralı
b) kimse hukuka aykırı davranışının sonuçlarından yararlanamaz kuralı
c) zamanda öncelikli olan hakta da önceliklidir kuralı
d) hasar alıcıya aittir kuralı
e) Nisbîlik kuralı
6. a) beyan hatası **b) saik hatası** c) hile d) ahlaka aykırılık e) zihni kayıt
7. a) hile b) sebepsiz zenginleşme c) ahlaka aykırılık d) beyan hatası **e) tasarruf yetkisi eksikliği**
8. a) yüklemenin tenfizi davası b) satış sözleşmesinden doğan dava c) ifa davası
d) haksız fiil davası **e) rei vindicatio davası**
9. **a) zapt** b) sebepsiz zenginleşme c) hile d) saik hatası e) zihni kayıt

10. I. Roma'da beyanname yayınlamak hakkına sahip olan kişi sadece praetor'dur.
II. Bir kimse üzerinde maddi cebir kullanarak onu sözleşme yapmaya teşvik etmek korkutma (metus) demektir.
III. Defi; davalının, davacının iddiasını kabul etmekle birlikte, hakkında verilecek mahkumiyet kararını ortadan kaldıran bir sebebin bulunduğunu ileri sürmesidir.
IV. Terzinin elbise dikerek teslim etmesi sürekli edimli bir ilişkidir.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi veya hangileri doğrudur?

- a) Yalnız I b) II-III c) Yalnız IV **d) Yalnız III** e) III-IV

11. **Aşağıdakilerden hangisi Klasik Hukuk dönemi için uygun bir nitelendirme sayılamaz?**

- a) Bu dönemde hukuki uyuşmazlıklar kural olarak praetor tarafından çözüme bağlanmıştır.
b) Eski Hukuk Devrindeki respondere (cevap verme) faaliyeti bu dönemde de bir hukuk kaynağı olarak devam etmiştir.
c) İmparatorlar da bu dönemde beyanname çıkarma yetkisine sahip olmuşlardır.
d) Kusura dayanan sorumluluk prensibi bu dönemde kesin olarak yerleşmiştir.
e) Hukukçuların faaliyetleri sayesinde bu dönemde hukuk okulları kurulmuştur.

12. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi yanlıştır?**

- a) Misli mal-gayri misli mal ayrımı eşyanın tabiatından çıkan bir ayrımdır.
b) İbra tasarrufi bir sözleşmedir.
c) İntifa hakkının kullanımı başkasına devredilemez.
d) Edim, para ile ölçülebilecek ve iradi olarak yerine getirilebilecek bir davranıştır.
e) Sorumluluk, borcun hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesinin yarattığı neticelere katlanmak demektir.

13. "...kanun çıkarma yetkisi sadece imparatora tanınmıştır. Kanunları yorumlamak da sadece onun yetkisine girer".

Bu cümle Roma Hukukunun hangi dönemine ait olabilir?

- a) Cumhuriyet Devri b) İlk İmparatorluk Devri **c) Son İmparatorluk Devri**
d) Klasik Hukuk Devri e) Krallık Devri

A, B'den 100 sesters borç para istemiş ve teminat olarak da elindeki gümüş işlemeli bir vazoyu veya sedef kakmalı takı kutusunu vermeyi teklif etmiştir. Teklifi kabul eden B, 100 sestersi borç vererek gümüş işlemeli vazoyu teminat almıştır. Taraflar "*borç ödenmezse vazoyun mülkiyetinin B'ye geçeceği*"ni kararlaştırmışlardır.

Aşağıdaki soruları (14-16) yukarıdaki parçaya göre cevaplayınız.

14. A ile B arasında kurulan teminat ilişkisi aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Rehin sözleşmesi** b) Rehin hakkı c) Kefalet sözleşmesi d) Vekalet sözleşmesi e) Kullanma Ödücü

15. Taraflar arasında kurulan teminat ilişkisindeki edim ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- a) Teminat ilişkisindeki edim seçimlik bir nitelik taşımaktadır.
b) Edimi seçme hakkı kural olarak alacaklı B'ye aittir.
c) Teminat ilişkisindeki edim gayrimisli mal niteliğindedir.
d) Teminat ilişkisindeki edim parça borcu konusudur.
e) Seçme hakkı kullanılmadan önce edimlerden biri telef olursa diğeri kendiliğinden onun yerine geçer.

16. Borç ödenmediğinde vazoyun mülkiyetinin A'ya geçeceğine ilişkin kayıtla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- a) Bu kayıt lex commissoria kayıdır.
b) Bu kayıt Roma hukukunda da günümüzde de hukuken geçerli kabul edilmemiştir ve lex commissoria yasağı olarak bilinir.
c) Lex commissoria yasağı borçluları korumak amacıyla getirilmiştir.
d) Lex commissoria yasağı nedeniyle alacaklıya sadece teminat konusu malın paraya çevrilmesi yetkisi verilmiştir.
e) Lex commissoria yasağı, teminat konusu malın değeri borç miktarından fazla olduğu zaman devreye girebilir.

17. (I) Romalılar yeryüzünde üç tür hukuk düzeninin hakimiyetinden söz ederler: *ius naturale*, *ius gentium* ve *ius civile*. (II) *ius gentium* tıpkı *ius naturale* gibi doğal hukuk demektir; insanın doğal hukuku, yani ona yönelik varlık kanunlarıdır. (III) *ius gentium*, insanın doğuştan getirdiği haklar ve tabi olduğu ilkeler bütünü olup tüm toplumlarda genel geçer, değişmez nitelikteki kurallar bütünüdür. Bu nedenle *ius gentium* yazılı bir materyale ihtiyaç göstermez; mesela evlenme, boşanma, velayet, vesayet gibi konularda, kanunlarda yazılı olmasa bile, bütün insanlar hak sahibidirler. (IV) *ius civile* ise her toplumun kendi yarattığı hukuk kuralları olup, o toplumun ismiyle anılır; mesela Romalıların *ius civile*'sine *ius quiritium* denir. (V) Bu nedenle *ius quiritium* Roma toplumunu oluşturan Roma vatandaşları, yabancılar ve köleler gibi tüm unsurlara uygulanır.

Yukarıda numaralandırılmış cümlelerden hangisi yanlıştır?

- a) I b) II c) III d) IV e) V

18. A'nın B'ye olan 100 sesters borcuna karşılık 5 altın vermeyi teklif etmesi ve B'nin de bunu kabul etmesi olayı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde en uygun şekilde nitelendirilmiştir?

- a) İfa yerine edim b) İfa uğruna edim c) Havale d) Aliud e) Yenileme (Novatio)

A ile B, 100 000 sestis karşılığında B'ye bir bina inşa edecektir. Taraflar villanın “*bir yıl içinde tamamlanıp bir ay sonra da teslim*” hususunda anlaşılır. A, villa inşaatını tamamlamış ancak teslim birkaç gün kala düşen bir yıldırım neticesi villa yanmıştır.

Aşağıdaki soruları (19-23) yukarıdaki parçaya göre cevaplayınız.

19. Bu olayda taraflar arasında kurulmuş olan hukuki ilişki aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Eser Sözleşmesi b) Hizmet sözleşmesi c) Kira Sözleşmesi
d) Satış sözleşmesi e) Vekalet sözleşmesi

20. Tarafların sözleşmede kararlaştırdıkları “*villanın bir yıl içinde tamamlanıp bir ay sonra teslim edileceği*” hususundaki kayıt sırayla aşağıdakilerden hangisine tekabül eder?

- a) İfa süresi-Vade b) Vade-İfanın hazırlık süresi c) İfanın hazırlık süresi-Vade
d) Şart-İfa süresi e) Vade-Yükleme

21. Villanın teslim birkaç gün kala, yıldırım neticesi çıkan yangında yok olması aşağıdaki hukuki olaylardan hangisine işaret eder?

- a) Kusurlu ifa imkansızlığı b) Hukuki ayıp c) Hasar d) Kusursuz ifa imkansızlığı e) Haksız fiil

22. Villayı teslim edemeyen A, emek ve masraflarının karşılığı olan 100 000 sesters talep etmiş, B ise ödemeyi reddetmiştir. B'nin ödeme yapmamasının gerekçesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- a) Hasar alıcıya aittir.
b) Hiç kimse kendi hukuka aykırı davranışının sonuçlarından yararlanamaz.
c) A, borca aykırı davranışı nedeniyle tazminat borcu altındadır.
d) Villanın yangında telef olması nedeniyle taraflar arasındaki sözleşme ilişkisi sona ermiştir.
e) Zarar kimin malvarlığında meydana gelmişse hasar ona aittir.

23. Aşağıdakilerden hangisi On İki Levha Kanunların özelliklerinden biri olarak nitelendirilemez?

- a) Bu kanunlar sayesinde Roma sınırları içinde yaşayan herkese vatandaşlık hakkı verilmiştir.
b) Roma'nın bilinen ilk yazılı hukuk kaynağı niteliğindedir.
c) Roma örf ve adet hukukunun derlemesinden oluşmaktadır.
d) Patricius-pleb siyasi mücadelesini sona erdirmek kaygısıyla kaleme alınmıştır.
e) Eski Hukuk Devrinde yaratılmıştır.

Bir gün hukukçu Salvius Mucius'a bir Roma vatandaşından bir mektup gelir. Mektupta; “başkasına ait zannederek aslında kendime ait olan kayıp atımı satın almışım. Bu at için 100 sesterts ödedim. Paramı geri almak için lütfen bir çare söyleyiniz” yazılıdır. Mektuba derhal cevap yazan Mucius Salvius bunun için üç çare olabileceğinden bahsetmiştir: Birinci seçenek; (24)-----davasını açarak ödenen bedelin geri alınmasıdır. Zira bu durum bir (25)----- olduğu için bir (26)-----teşkil eder. Fakat (27)----- gerekçesiyle sözleşme geçersiz sayılır ve ödenen para geri istenebilir. İkinci seçenek; (28)----- gerekçesine dayanarak bir talepte bulunmaktır. Çünkü sözleşme konusu at zaten malike aittir, satış konusu atın devri konusunda satıcının tasarruf yetkisi yoktur, bu nedenle satış konusu atın mülkiyetini devredemeyecektir. Bu da, (29)----- davası açarak tazminat istenmesini mümkün kılar. Üçüncü seçenek; eğer satıcı, atın mülkiyetinin alıcıya ait olduğunu biliyorsa ve buna rağmen bu satış sözleşmesini yapmışsa, bu durum (30)----- demek olduğundan, iki ayrı seçenekle satıcıdan talepte bulunulabilir. Alıcı, ya (31)----- davası açarak ödenmiş olan 100 sestertsin iki katını talep eder ya da (32)----- istenerek, sözleşme baştan itibaren sona erdirilir. Böylece satıcıya ödenmiş olan 100 sesterts, (33)-----davası açılarak satıcıdan geri istenebilir.

Salvius Mucius'un verdiği cevapta boş bırakılan yerlere uygun düşen ifadeyi işaretleyiniz.

24. a) rei vindicatio davası **b) sebepsiz zenginleşme davası** c) ifa davası d) tazminat davası e) ceza davası
25. a) konuda hata b) kişide hata c) Kişinin niteliklerinde hata
d) konunun niteliklerinde hata e) Miktarda hata
26. a) Beyan hatası b) Hile c) Korkutma **d) Saik Hatası** e) Muvazaa
27. a) İrade ile beyan arasındaki uyumsuzluk
b) İradenin oluşumundaki bozukluk
c) Sözleşmenin dürüstlük kuralları uyarınca beklenen faydayı artık sağlayamaması
d) İrade ile beyan arasında kasti olmayan uygunsuzluk
e) İradenin beyandan üstün tutulması
28. a) aliud **b) kusurlu ifa imkansızlığı** c) hukuki ayıp d) zapt e) maddi ayıp
29. a) ceza davası b) haksız fiilden doğan dava **c) satış sözleşmesine aykırılıktan doğan dava**
d) sebepsiz zenginleşme davası e) sözleşme benzerinden doğan dava
30. a) maddi ayıp **b) hile** c) aliud d) borca aykırılık e) hırsızlık
31. a) hırsızlıktan doğan dava **b) hileden doğan dava** c) sebepsiz zenginleşme
d) ifa davası e) borca aykırılık davası
32. a) defi b) sebepsiz zenginleşme **c) eski hale iade** d) tazminat e) sözleşmeden dönme
33. a) borca aykırılık davası b) rei vindicatio davası **c) sebepsiz zenginleşme davası**
d) vekaletsiz iş görme e) zapt davası
34. Bu olayda Roma vatandaşından gelen mektup ve Salvius Mucius'un buna verdiği cevap aşağıdaki klasik hukuk kaynaklarından hangisine tekabül eder?
a) senatus consultum b) edictum c) interpretare d) cavere **e) respondere**
35. Cumhuriyet döneminde yapılan ve tarihin bilinen en eski toprak reformu kanunu olan Lex Agraria'da şöyle bir madde vardır: “Patricius sınıfına mensup büyük toprak sahiplerinin ellerinde bulunan ihtiyaç fazlası topraklar, bedeli karşılığında ellerinden alınacak ve pleblere dağıtılacaktır.” Bu kanun teklifinin sahibi olan ve patricius'lar tarafından bir suikastle öldürülen tarihi şahsiyet hangisidir?
a) Tiberius Gracchus b) Sylla c) Octavianus d) Caesar e) Brutus